

computers מחשבים

|| להדפסה

שש הביטוי

נסגרה חקירת אינדימדיה, אך האם חופש הביטוי מובטח?

שי ניצן, המשנה לפרקליט המדינה, שופך אור על מדיניות משרד המשפטים בעניין פרסומים באינטרנט, במכתב תגובה לאגודה לזכויות האזרח. על הפרק: סגירת החקירה נגד אתר "אינדימדיה" בעקבות פרסום קריקטורה והמדיניות בנושא תגובות גולשים
גל מור

משרד המשפטים הודיע לאחרונה כי סגר את תיק החקירה נגד אתר האינטרנט הישראלי של ארגון התקשורת העצמאי "אינדימדיה", שהחלה בעקבות פרסום קריקטורה בה נראה ראש הממשלה, אריאל שרון מתנשק עם אדולף היטלר.

שי ניצן, המשנה לפרקליט המדינה, שלח בחודש שעבר מכתב לעו"ד אבנך פינצ'וק מהאגודה לזכויות האזרח בישראל, בו הודיע כי לאחר בחינת החשדות, הוחלט לגנוז את התיק, על דעת היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה. "זאת, בהתחשב – בין היתר – בכך שבחודש דצמבר 2003 הורד האתר מהרשת ביוזמתם של מנהלי האתר, וכן בהתחשב במכלול נסיבות העניין". על אף ההחלטה לסגור את התיק לאחר חקירה ממושכת מאוד, מכתבו של ניצן מעורר סימני שאלה באשר לגבולות חופש הביטוי ברשת.

יורה נסגרה, חופש טוי בסימן שאלה

לחצו כאן להגדיל הטקסט

לחצו להקטין את הטקסט

במה מדובר?

אתר "אינדימדיה" מספק לכותביו במה חופשית לפרסום ידיעות ודעות. כל גולש יכול לפרסם תכנים באיזור זה באופן אוטומטי, ללא התערבות של מפעילי האתר.

היועץ המשפטי לממשלה הורה בחודש דצמבר, 2004, על פתיחת חקירה נגד האתר בחשד להסתה ולהעלבת עובד ציבור, לאחר שגולש מחו"ל [פרסם](#) באיזור הפרסום החופשי באתר קריקטורה של הקריקטוריסט הברזילאי, לטוף (Latuff), ובה נראה ראש הממשלה, אריאל שרון, מתנשק בלהט עם אדולף היטלר, מנהיג גרמניה הנאצית. בעקבות החקירה הוסרה הקריקטורה וכל האתר ירד מהרשת למשך מספר חודשים. למרות זאת, החקירה נמשכה.

האגודה לזכויות האזרח [פנתה](#) בסוף השנה שעברה ליועץ המשפטי לממשלה דאז, אליקים רובינשטיין, וביקשה ממנו להפסיק את החקירה. לדברי עורך הדין אבנך פינצ'וק, מהאגודה לזכויות האזרח, חוקרי המשטרה מטילים את האחריות לפרסום על מפעילי "אינדימדיה", ומנסים ל"שכנע" אותם להתחייב לקיים צנזורה מתמדת של כל התכנים המתפרסמים על ידי גולשים באיזור הפרסום החופשי, באופן החורג מסמכותם.

"החוקרים מנסים לכפות על זירת האינטרנט הישראלית נורמות המנגדות לדין ולעמדתם של מרבית העוסקים בתחום בארץ ובעולם, לרבות עמדתה של [ועדה מקצועית](#) במשרד המשפטים, שהמליצה לפטור ספקי אינטרנט מאחריות לפרסומים של גולשים", כתב פינצ'וק.

"החלטה על חקירה מתקבלת בכל מקרה לגופו"

האגודה לזכויות האזרח שיגרה שתי תזכורות ליועץ המשפטי לממשלה במהלך 2004 ו-2005, לאחר שלא קיבלה התייחסות לפנייתה. במכתב התשובה, שנשלח לבסוף ב-

17 בפברואר, מציין שי ניצן כי החלטה על פתיחה בחקירה בגין פרסומים באינטרנט מתקבלת בכל מקרה לגופו ועל פי נסיבותיו.

ניצן מציין כי דו"ח הוועדה של משרד המשפטים ממליץ שלא לחייב באחריות אזרחית ספקי שירותי אינטרנט, תחת נסיבות ותנאים מסוימים. הוא מציין, כי הדו"ח מתנה את אי הטלת האחריות בכך שספקי שירותי האינטרנט לא יזמו את העברת התוכן והם מעבירים אותו לכל דורש; לא ידעו מראש אודות היות התוכן פוגע בזכויות; לא מתערבים בתוכן; ואינם מפריעים לעדכון התוכן או לבדיקת השימוש בו. "כמו כן, חשוב לזכור כי המלצות הוועדה מתייחסות לאחריות אזרחית", כותב ניצן, "ככלל, נושא האחריות הפלילית של ספקי שירותי אינטרנט לא נבחן על ידי הוועדה ולא נכלל בהמלצותיה. לפיכך ברור כי הדו"ח אינו עומד בסתירה לרעיון של פתיחת חקירה פלילית כלשהי נגד מנהלי אתרים".

מחשב שהוחרם במהלך פשיטה על ביתו של פעיל אינדימדיה בישראל לא הוחזר עד היום ונשאר בידי המשטרה, יותר משנה לאחר פתיחת החקירה. ניצן מציין כי עתה, לאחר שהתיק נגזז, אין כל מניעה להשבתו והמשטרה הונחתה בהתאם.

אגב, התוצאה הישירה של החקירה נגד אינדימדיה הייתה העברת האתר לאחסון בשרת קנדי והוא נפתח מחדש לפני מספר חודשים בכתובת israel.indymedia.org.

האם המדינה מחייבת פיקוח על תגובות באתרים?

ניצן התייחס בתשובתו גם לפניית האגודה לזכויות האזרח ליועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, אשר מחתה על בקשת משרד המשפטים מאתרי אינטרנט להקפיד לסנן תגובות לפני פרסומן.

זאת, בעקבות [הפרסום ב-ynet](#) בתחילת ינואר, לפיו המשרד פנה לכמה אתרים והזכיר להם את חובתם לסנן תגובות מסיתות ומפרות חוק, על רקע תוכנית ההתנתקות. הפנייה עלתה מדיון בנושא ההערכות נגד גילויי ההסתה והסרבנות, שנערך במשרד המשפטים בהשתתפות היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה ערן שנדר.

"במספר מקרים עורכי אתרי אינטרנט אישרו לפרסום תגובות של גולשים הקוראות להסתה, לגזענות ולאלימות", אמר אז ל-ynet ינקי גלנטי, דובר משרד המשפטים, "באחד המקרים אף פורסמה תגובה של גולש שהציע להרוג אדם אחר. פנינו לאותם אתרים והזכרנו להם כי האחריות המשפטית מוטלת תמיד גם עליהם ולא רק על כותבי התגובות".

עו"ד פינצ'וק ציין במכתב, כי הדין אינו מטיל על 'ספקי שירותי אירוח' אחריות פלילית או אזרחית לדברים, שפירסמו הגולשים, ובוודאי שאינו מטיל עליהם את החובה לקיים ביקורת וצנזורה שוטפות.

פניות לכמה אתרים

ניצן כותב בתגובתו כי "היו מקרים בודדים שבהם סברנו שיש מקום לפניה למנהלי אתר עקב פרסומים ספציפיים". בין הפניות שהוא מציין, מוזכרת פנייה לאתר של "מעריב" באנגלית, בעקבות משאל קוראים שכותרתו "מה לעשות עם מרדכי וענונו", בו אחת התשובות האפשריות הייתה "להרוג אותו". "פנינו לעורך האתר וביקשנו ממנו כי יקפיד שהתבטאויות מעין אלה לא יישנו", כותב ניצן, "בתשובה נענינו, כי תשובה אפשרית זו נכתבה בטעות וכי משהתגלתה הטעות תוקן המשאל ונכתב מאמר הבהרה בעניין".

במקרה נוסף, זומן למשטרה מנהל אתר אינטרנט, שהכיל [בדיחות גזעניות](#) נגד ערבים והובהר לו כי נשקלה פתיחה בחקירה בעניין. התיק נגזז לאחר שמנהל האתר התנצל והתחייב להסיר מהאתר את הבדיחות המהוות הסתה לגזענות.

במקרה אחר, פנה משרד המשפטים למנכ"ל חברת פלאפון בעקבות משחק סלולרי שעשוי היה להתפרש כמסית לגזענות ולאלימות נגד ערבים. בפניה צוין כי ראוי לשנות את המשחק באופן שלא ניתן יהיה לפרשו כמסית לגזענות או לאלימות נגד ערבים. פלאפון הסירה את המשחק מהאתר בעקבות תלונה.

"אסור לאיים על מנהלי אתרים"

"איני רואה כל פגם בצעדים אלה, ואני מניח שגם אתם לא תראו בהם פגם. יתרה מזו, אני מקווה שאף אתם תראו בהם צעדים מוצדקים ומועילים, שנועדו לסייע במאבק נגד גזענות ונגד אלימות, ובעיקר בתקופה רגישה זו", כותב ניצן.

עו"ד פינצ'וק אינו מסכים עם המדיניות של פנייה ספורדית לאתרי אינטרנט. "עם כל הכבוד לחופש הביטוי, אני לא חושב שהוא מבסס זכות לכתוב קריאות מפורשות לאלימות. עם זאת, טענו כי אסור לאיים על מנהל אתר ולהפחיד אותו, ולומר לו שהוא יישא באחריות פלילית לפרסומי אורח 'אסורים', שעה שאין לזה בסיס בחוק.

"אם המדינה מפרשת באופן מאולץ את החוק וחושבת שמכח הפרשנות המאולצת הזו ניתן להטיל על מנהל אתר אחריות פלילית לפרסומי אורח 'אסורים', אז שתפנה לבית המשפט, או לפחות שתצהיר על המדיניות הזו בפומבי, ואז ניתן יהיה להתמודד עם זה באמצעות דיון ציבורי או דיון משפטי. אבל לפנות למנהלי האתרים ולהפחיד אותם, בלי שיש בסיס בחוק - זה לא מקובל".

חזרה